

УДК 336.563

**ПРО ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРАУДФАНДИНГУ ДЛЯ
ВИКОНАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЖИТЛОВИХ ПРОГРАМ**

І. М. Данилюк-Черних

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: cheryfam@gmail.com*

Інноваційні форми фінансування проектів соціально-економічного розвитку починають створювати істотну конкуренцію традиційним формам залучення фінансових коштів, таким як банківські кредити, державні позики чи емісія цінних паперів.

У різних видів громад та їх об'єднань з'являється розуміння, що найшвидший і найефективніший спосіб вирішити проблеми з пошуком ресурсів для власного розвитку – це не пошук дешевих кредитних ресурсів чи лобіювання інтересів у влади, а самофінансування. У зв'язку з цим доцільним є дослідити сутність та можливості одного з таких інноваційних фінансових інструментів – краудфандингу. Тенденції на ринках фінансових ресурсів свідчать про те, що використання сучасних інформаційних технологій перетворює краудфандинг на дієвий інструмент фінансування проектів соціально-економічного розвитку в різних сферах життя суспільства [1].

Краудфандинг визначають як «фінансування з миру по нитці», «соціальний банк», «колективний гаманець». Незважаючи на те, що термін з'явився порівняно недавно ідея народного, колективного фінансування зовсім не нова: споконвіку люди збирали гроші на різні значні проекти. Краудфандинг (від англ. crowdfunding) є способом колективного фінансування проектів, при якому гроші на створення нового продукту надходять від його кінцевих споживачів.

Отже, краудфандинг - це модель фінансування соціальних і громадських ініціатив (проектів), що заснована на ідеї спільного інвестування – коли проект підтримує велика кількість людей, найчастіше через інтернет. Для прикладу, одним з проектів розміщених на краудфандинговій платформі «Спільнокошт» є «Урбаністична резиденція у Чернівцях»: «це трансформація міського простору + культурна дипломатія + залучення громади + інтерпретація історичної спадщини + отримання кейсів роботи з містом» [2]. Проект передбачає трансформацію трьох міських просторів, переосмислення історичної спадщини через мистецтво та залучення громади до творення міста.

Порівняно з фінансовими посередниками, краудфандинг характеризується більшою гнучкістю й може містити експерименти за напрямками діяльності та проектами. Проекти краудфандингу мають такі переваги, як швидкість виділення коштів (термін збору коштів чітко визначений), прозорість інформації щодо проекту, підзвітність і відповідальність перед спільнотою. По-друге, використання краудсорсингових технологій дозволяє виробляти і комерційні блага, і так звані локальні суспільні блага, виробленням яких у

значних обсягах традиційно займалася лише держава. Зокрема, це проекти локального благоустрою, допомога певним соціальним категоріям населення тощо.

В Україні було б доцільно створити краудфандингову платформу для фінансування програм соціально-економічного розвитку регіонів, оскільки жителі кожного регіону зацікавлені у його розвитку й матимуть можливість зробити власний внесок на користь його розвитку [3].

Населення може робити внески в проекти соціально-економічного розвитку, який будуть реалізовувати відповідні місцеві або уповноважені органи чи проектні групи. Відповідно до цього, існує й зворотній зв'язок, оскільки в кінцевому результаті саме громада отримає певне благо для свого регіону. Проекти можуть виноситися на розгляд населення за допомогою мережі Інтернет. Відповідно, будуть обиратися найкращі проекти для фінансування (модернізація навчальних закладів, оновлення бази медичних закладів, будівництва та реконструкції об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури, модернізація багатоквартирних житлових будинків тощо).

Розглянемо фінансування однієї з актуальних соціально-жирових програм міста Івано-Франківська – програми модернізації багатоквартирних житлових будинків міста Івано-Франківська на 2016-2020 роки, згідно якої передбачено співфінансування з міського бюджету капітальних та поточних ремонтів житлових будинків. Фінансування програми здійснюється шляхом поєднання бюджетних та приватних інвестицій. Джерелами фінансування є [4], зокрема :

- кошти міського бюджету, виділені через відповідних розпорядників;
- власні кошти управителів житлового фонду комунальної власності;
- кошти пайової участі забудівників;
- кошти співвласників та наймачів об'єктів житлового фонду (квартир, кімнат в гуртожитку та нежитлових приміщень);
- спонсорські кошти та інші джерела.

Кошти співвласників квартир та квартиронаймачів залучаються, як правило, на умовах співфінансування з іншими інвесторами, в порядку, передбаченому для співфінансування поточних та капітальних ремонтів житлового фонду.

Програма економічного і соціального розвитку міста Івано-Франківська на 2017 рік [5] за напрямом «Житлово-комунальне господарство та житлова політика» містить наступні показники фінансування модернізації багатоквартирних житлових будинків у 2017 році (табл.1).

За даними про виконання Програми економічного і соціального розвитку міста Івано-Франківська за I півріччя 2017 року [6] станом на 1 липня поточного року у підпорядкуванні КП "Муніципальна інвестиційна управляюча компанія" знаходиться 650 багатоквартирних будинків. Загальна сума виконаних ремонтів – понад 5 мільйонів. З них 893 тисячі – поточний ремонт та понад 4 млн – роботи з капітального ремонту. Усі роботи виконувалися на умовах співфінансування та дольової участі мешканців. Принцип співфінансування та дольової участі мешканців ілюструє можливість

використовувати краудфандинг як спосіб колективного фінансування проєктів, при якому гроші на реалізацію надходять від його кінцевих споживачів.

Таблиця 1

Модернізація багатоквартирних житлових будинків у 2017 році

Назва заходу	Фінансування, тис.грн.
1. Будинкові трубопровідні мережі	5 000
2. Будинкові електромережі	3 700
3. Конструктивні елементи (ремонт дахів, фасадів, димовентиляційних систем тощо)	7 000
4. Ліфтове господарство (технічне обслуговування, заміна/ модернізація ліфтів)	4 000
5. Теплова модернізація будинків (заміна вікон на сходових, утеплення стінових панелей тощо)	8 500
Разом за програмою	28 200

Висновки. Створення краудфандингової платформи для фінансування програм соціально-економічного розвитку регіонів є доцільним та актуальним.

На сьогодні місцеві громади роблять перші кроки у використанні краудсорсингу і краудфандингу для фінансування проєктів соціально-економічного розвитку. Завдяки інноваційним характеристикам краудфандинг має всі підстави стати в найближчому майбутньому повноцінним гравцем на ринку фінансових ресурсів, потіснивши в конкурентній боротьбі банки та інших фінансових посередників. Крім того, має місце безпосередня свідома участь населення у розв'язанні пріоритетних проблем розвитку регіону зокрема та держави загалом.

Список використаних джерел:

1. Петрушенко Ю. М. Краудфандинг як інноваційний інструмент фінансування проєктів соціально-економічного розвитку. – Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2014. – №1 – С.172-182.

2. Спільнокошт – краудфандинг в Україні. – [Електронний ресурс]. Велика Ідея. – Режим доступу: <https://biggggidea.com>

3. Марченко О. С. Краудфандинг: соціально-економічний зміст та види. /О. С. Марченко// Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право. – Х. : Право, 2013. – № 4 (15). – с. 26 – 35.

4. Програма модернізації багатоквартирних житлових будинків міста Івано-Франківська на 2016-2020 роки. – [Електронний ресурс]. Нормативні акти Івано-Франківської міської ради. – Режим доступу: <http://www.namvk.if.ua/rishses/page/2>

5. Програма економічного і соціального розвитку міста Івано-Франківська на 2017 рік. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.mrada.if.ua/images/proekky_rishenj/9_sesia/30.pdf

6. Інформація про виконання Програми економічного і соціального розвитку міста Івано-Франківська за I півріччя 2017 року. – [Електронний ресурс]. Івано-Франківськ. Офіційний сайт міста. – Режим доступу: <http://www.mvk.if.ua/mvkprog/44959>

УДК 330.342.146(477)

СОЦІАЛЬНА СФЕРА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

О. Р. Західна

к.е.н., доцент кафедри державних та місцевих фінансів

e-mail: oksana.zaxidna@gmail.com

О. С. Щур-Живко

магістрант факультету управління фінансами та бізнесу

e-mail: oksy.shchur@ukr.net

М. В. Спалиляк

магістрант факультету управління фінансами та бізнесу

Львівський національний університет імені Івана Франка

Соціальна сфера — одна з найважливіших сфер життя суспільства і в багатьох розвинених країнах світу є лідером за місцем у валовому внутрішньому продукті. Виробляючи послуги, вона є основним джерелом соціального і науково-технічного прогресу, створення нематеріальних благ, сприяє гармонійному розвитку особистості, а також є важливим чинником інтегрування України у світовий економічний простір, оскільки впливає практично на всі показники розвитку економіки та підвищення добробуту життя населення.

Зважаючи на це, Україна, як і більшість держав у світі обрала соціальну спрямованість економіки. Твердження в Конституції, про те що, Україна є демократичною, соціальною та правовою державою, підтверджує той факт, що соціальна функція проголошена пріоритетною функцією держави. Саме тому, постає питання щодо ефективності її виконання, яка передбачає забезпечення високих стандартів рівня та якості життя громадян [1].

У великому економічному словнику соціальна сфера представлена як сукупність галузей, організацій підприємств, які безпосередньо пов'язані та визначають спосіб та рівень життя людей, їх добробут, споживання.

Значну увагу питанню функціонування соціальної сфери приділяють наступні науковці: В. І. Куценко, Л. Богущ, І. Опалева, Д. В. Полозенко, С. М. Гріневська, І. Кінаш та інші.

Вклад вчених у вивченні актуальних питань функціонування соціальної сфери є вагомим, але при цьому, слід звернути увагу на об'єктивну необхідність подальшого дослідження питань, що стосуються розвитку соціальної сфери у контексті євроінтеграційних процесів, оскільки нині Україна